

CARU COMMV. Torhoutsesteenweg 2A/0502 8400 OOSTENDE

VORMINGEN

FORMATIONS

CONSULTANCY

info@caru-commv.be

<https://www.caru-commv.be>

CARU OVERHEIDSOPDRACHTEN 2024

NIEUWSBRIEF FEBRUARI 24

WETGEVING

-Omzendbrief nr 714 AVG/GPDR Dienst HUMAN RESSURCES EN ARBEIFSONGEVALLEN BIJ VERWERKING PERSOONSgegevens

-25 DECEMBER 2023. - KONINKLIJK BESLUIT TOT UITVOERING VAN WET VAN 27 FEBRUARI 2019 INZAKE ELEKTRONISCHE UITWISSELING VAN BERICHTEN VIA EBOX (Be Stbl 1/2/2024)

- EVALUATIE EN AANPASSING CHARTER TOEGANG KMO (Be Stbl 2/2/2024)

-BERICHT VAN 25 JANUARI 2024 MET BETREKKING TOT DE MEDEDELING VAN STATISTISCHE GEGEVENS OVER DE OVERHEIDSOPDRACHTEN ONDER DE EUROPESE DREMPELS- Be Stbl 5/2/2024

RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VAN JUSTITIE

ARREST 2112/2023 DE FACULTATIEVE UITSLUITINGEN (vervalsong mededinging)

RECHTSPRAAK RAAD VAN STATE

ARREST nr. 258.403 van 11 januari 2024 FACULTATIEVE UITSLUITINGEN PRIJSNAZICHT

INFO VARIA :

INDEX CONSUMPTIEPRIJZEN JANUARI 24

ONS OPLEIDINGSAANBOD :

-OVERZICHT VAN INTERNE OPLEIDINGSMOGELIJKHEDEN ZIE <https://www.caru-commv.be>

LAANBOD HANDBOEKEN

HANDBOEK MASTERCLASS 2022 DELEGATIE EN STRUCTURERING VAN DE AANKOOPDIENST

-HANDBOEK MASTERCLASS 2023 VIJF JAAR PRAKTIJKTOEPASSING WOO **EERSTE DEEL**

CAPITA SELECTA: bevoegdheden aansprakelijkheid, verplichte raming, prijsnazicht, onderaanneming

-HANDBOEK MASTERCLASS 2023 VIJF JAAR PRAKTIJKTOEPASSING WOO **TWEDE DEEL**

SELECTIE EN GUNNING

INSCHRIJVING MASTERCLASS 2024 VIJF JAAR PRAKTIJK TOEPASSING WOO **DERDE DEEL**

GUNNINGWIJZEN EN GUNNINGMETHODES

Ed. 02/2024 VEWA Copyright © 2024

PROF RUDI CLAEYS

**INSCHRIJVEN
MASTERCLASS VOOR
EIND FEBRUARI**

BELGISCH STAATSBLAD

8 DECEMBER 2023. _OMZENDBRIEF NR. 714. - VERWERKING VAN PERSOONSgegevens. - HERINNERING AAN HET JURIDISCHE KADER EN AANBEVELINGEN (Be.Stbl. 30/1/2024)

UITTREKSEL

b. Voorbeeld inzake arbeidsongevallen

Een humanresourcesmanager die de aangifte van een arbeidsongeval en het bijbehorende medisch attest ontvangt, verwerkt persoonsgegevens over gezondheid.

De verwerking van dergelijke gegevens is noodzakelijk voor de uitoefening van de rechten van de betrokkene op het vlak van het arbeidsrecht, de sociale zekerheid en de sociale bescherming. Bovendien staan de wetgeving en de reglementering inzake arbeidsongevallen deze verwerking toe en verschaffen ze een kader hiervoor.

Deze verwerking van gegevens over gezondheid is dus in overeenstemming met de AVG voor zover ze eveneens in acht neemt:

1° de drie bijkomende maatregelen voorzien in artikel 9 van de voormelde wet van 30 juli 2018;

2° alle beginselen van de AVG (rechtmatigheid, eerlijkheid, transparantie, doelbinding, minimale gegevensverwerking enz.).

25 DECEMBER 2023. - KONINKLIJK BESLUIT TOT UITVOERING VAN DE ARTIKELEN 6, VIERDE EN VIJFDE LID, EN 13 VAN DE WET VAN 27 FEBRUARI 2019 INZAKE ELEKTRONISCHE UITWIJSELING VAN BERICHTEN VIA EBOX (Be Stbl 1/2/2024)

VERSLAG AAN DE KONING

INLEIDING

Met de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via de eBox werd een wettelijk kader gecreëerd voor het elektronisch uitwisselen van berichten via de eBox. Na een aantal incidenten in verband met burgers die zich niet herinnerden een eBox te hebben geactiveerd of burgers die vergaten hun eBox te consulteren, werd in de wet opgenomen dat de Koning een aantal maatregelen zal nemen om dit soort ongemakken te voorkomen.

Hoofdstuk 1 van dit besluit bepaalt de maatregelen die de FOD Beleid en Ondersteuning zal nemen als aanbieder van de eBox voor natuurlijke personen. Verder wordt bepaald vanaf hoeveel verzonden berichten en vanaf welke datum bepaalde 'grote publieke verzenders' verplicht voorzien in een elektronische uitwisseling van berichten via de eBox voor

natuurlijke personen.

Hoofdstuk 2 van dit besluit bepaalt de maatregelen die de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid neemt als aanbieder van de eBox voor houders van een ondernemingsnummer, in het bijzonder om de bestemmingen te verwittigen over de beschikbaarheid van nieuwe berichten in de eBox en om te herinneren aan ongelezen berichten.

In verband met het verzenden van een herinnering waarin de bestemmingen geïnformeerd worden over de aanwezigheid van een ongelezen bericht in de eBox, wordt voorzien in verschillende regels en termijnen, al naargelang de bestemming een natuurlijk persoon is of een houder van een ondernemingsnummer. Dat verschil in behandeling hebben is gerechtvaardigd door de eigenheid van de verschillende eBoxen en hun respectievelijke bestemmingen.

De werking van de notificaties voor nieuwe berichten is aangepast aan het type eBox omdat het verwachte gebruik verschillend is : in de eBox voor houders van een ondernemingsnummer verwachten we hogere volumes berichten per bestemming dan in de eBox voor natuurlijke personen. Daarom worden de notificaties dagelijks gegroepeerd verzonden. In de eBox voor natuurlijke personen komen er minder berichten toe en worden de notificaties gegenereerd en verzonden per bericht, op het moment dat het bericht beschikbaar wordt.

De termijn van 15 dagen voor de eerste herinneringen aan de houders van een ondernemingsnummer wordt onder andere gemotiveerd door het feit dat de bestemming van het bericht en de persoon die er gevolg dient aan te geven in naam van de onderneming niet noodzakelijk dezelfde zijn. Als het bericht bijvoorbeeld een vraag tot betaling is, is het mogelijk dat het bericht binnen de onderneming via de boekhouding moet passeren. Het is bijgevolg niet wenselijk om een maand te wachten alvorens een herinnering te sturen aan de houders van een ondernemingsnummer.

TEKST

HOOFDSTUK 1. - Voorwaarden en modaliteiten betreffende de eBox voor natuurlijke personen

Artikel 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder "de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning" de bevoegde instantie zoals bedoeld in artikel 3, eerste zin, van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via eBox.

Art. 2. Bij registratie voor het gebruik van de eBox voor natuurlijke personen geeft de bestemming minstens één contactgegeven op zodat de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning, de verzendende gebruikers bedoeld in artikel 2, 1°, a tot en met i, k en l, van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via eBox en de overeenkomstig artikel 11 van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via eBox erkende dienstverleners en de overheden die de eBox ontsluiten, de bestemmingen kunnen contacteren in verband met de dienstverlening via eBox. De registratie voor het gebruik van de eBox voor natuurlijke personen is slechts volledig na opgave van één contactgegeven. De Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning voorziet maatregelen om de kwaliteit van de door de bestemming opgegeven contactgegevens na te gaan.

Art. 3. De Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning registreert informatie betreffende de raadpleging en het moment van raadpleging door de bestemming van de

eBox en van de berichten in de eBox. Zij stelt deze informatie ter beschikking van de verzendende gebruikers bedoeld in artikel 2, 1°, a tot en met i, k en l, van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via eBox. Onverminderd artikel 6, 6° lid van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via eBox, kan de verzendende gebruiker de bestemming bij niet-consultatie van het bericht in de eBox door de bestemming desgevallend een kopie van het bericht elektronisch of op papier sturen.

Art. 4. De verzendende gebruikers bedoeld in artikel 2, 1°, a tot en met i, k en l, van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via eBox, informeren de, overeenkomstig artikel 11 van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via eBox, erkende dienstverleners en de overheden die de eBox ontsluiten over de aanwezigheid van een bericht in de eBox met het oog op het verwittigen van de bestemmingen.

De overeenkomstig artikel 11 van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via eBox erkende dienstverleners en de overheden die de eBox ontsluiten, informeren de bestemmingen op hun vraag over de aanwezigheid van een bericht in de eBox onmiddellijk op het moment van beschikbaarheid van het bericht in de eBox.

De overeenkomstig artikel 11 van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via eBox erkende dienstverleners en de overheden die de eBox ontsluiten, verzenden ten laatste binnen één maand een herinnering waarin ze de bestemming informeren over de aanwezigheid van een bericht in de eBox en over de rechtsgevolgen van de verzending, indien het bericht niet werd geconsulteerd door de bestemming.

Art. 5. Bij niet-consultatie door de bestemming van de eBox gedurende 12 maanden kan de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning de eBox van de bestemming deactiveren.

De Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning registreert de volgende informatie: de raadpleging van de eBox, het moment van de raadpleging en de raadpleging van de berichten in de eBox door de bestemming van de eBox. Zij stelt deze informatie ter beschikking van de overeenkomstig artikel 11 van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via eBox erkende dienstverleners en de overheden die de eBox ontsluiten.

Bij niet consultatie door de bestemming van de eBox gedurende 12 maanden delen de overeenkomstig artikel 11 van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via eBox erkende dienstverleners en de overheden die de eBox ontsluiten, de bestemming via de beschikbare contactgegevens mee dat de eBox behoudens consultatie van de eBox door de bestemming binnen de 14 dagen zal gedeactiveerd worden.

Art. 6. De gebruikers bedoeld in artikel 2, 1°, a tot en met i, van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via de eBox, zijn vanaf 1 januari 2025 verplicht een elektronische uitwisseling van berichten via de eBox voor natuurlijke personen te gebruiken zodra ze tenminste 20.000 berichten versturen op jaarbasis.

HOOFDSTUK 2. - Voorwaarden en modaliteiten betreffende de eBox voor houders van een ondernemingsnummer

Art. 7. Indien een bericht in de eBox voor houders van een ondernemingsnummer niet wordt geraadpleegd op de dag waarop dit bericht in de eBox beschikbaar is, dan wordt de

volgende kalenderdag een melding verzonden dat een nieuw bericht beschikbaar is in de eBox.

Art. 8. Indien een bericht in de eBox voor houders van een ondernemingsnummer nog niet werd geraadpleegd op de vijftiende kalenderdag na de dag waarop dit bericht beschikbaar is in de eBox, dan wordt op die dag een herinnering aan dit ongelezen bericht verzonden.

Art. 9. Indien een bericht in de eBox voor houders van een ondernemingsnummer nog niet werd geraadpleegd op de zevende kalenderdag voorafgaand aan de laatste dag waarop dit bericht in de eBox beschikbaar is, dan wordt op die dag nogmaals een herinnering aan dit ongelezen bericht verzonden.

HOOFDSTUK 3. - Voorwaarden en modaliteiten betreffende de eBox voor natuurlijke personen en betreffende de eBox voor houders van een ondernemingsnummer

Art. 10. De gebruikers, met uitzondering van deze bedoeld in artikel 2, 1°, k, verzenden berichten die consulteerbaar en toegankelijk zijn in de eBox. Indien het bericht een uitnodiging bevat om bijkomende inhoud in een ander systeem te consulteren, zal het een link bevatten om rechtstreeks, zo mogelijk zonder nieuwe aanmelding, naar de inhoud in het andere systeem te gaan alsook informatie over de bijkomende inhoud.

HOOFDSTUK 4. - Slotbepalingen

Art. 11. De bepalingen van hoofdstuk 1 van dit besluit treden in werking op de datum bepaald door de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit.

De bepalingen van hoofdstuk 2 van dit besluit treden in werking op de tiende dag na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

Art. 12. De Eerste Minister, de minister bevoegd voor Economie en Werk, de minister bevoegd voor Sociale Zaken en Volksgezondheid, de minister bevoegd voor Ambtenarenzaken, Overheidsbedrijven, Telecommunicatie en Post, de minister bevoegd voor Digitalisering, de Administratieve Vereenvoudiging, de Privacy en de Regie der gebouwen zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 25 december 2023.

FEDERALE OVERHEIDSDIENST ECONOMIE, K.M.O., MIDDENSTAND EN ENERGIE CHARTER. - TOEGANG VAN KMO'S TOT OVERHEIDSOPDRACHTEN [C – 2024/000928]

Het doelpubliek bestaat in eerste instantie uit de federale aanbestedende overheden, meer specifiek de federale aanbestedende overheden zoals bedoeld in artikel 1, 6°, van het koninklijk besluit van [3 april 2013](#) betreffende de tussenkomst van de Ministerraad, de overdracht van bevoegdheid en de machtigingen inzake de plaatsing en de uitvoering van overheidsopdrachten, prijsvragen en concessies op federaal niveau. Het charter is ook van toepassing op de federale politie en, binnen het [federale aankoopbeleid](#) (zie verder), op het netwerk van strategisch federaal aankoopoverleg (SFA) en het netwerk van tactisch-operationeel aankoopoverleg (TOFA). **Voor die federale aanbesteders is het charter, met zijn richtlijnen en instructies, dus verplicht toe te passen.**

Het charter is daarnaast van toepassing op de overheidsopdrachten die vallen onder het toepassingsgebied van titel 2 van de wet van [17 juni 2016](#) inzake overheidsopdrachten (hierna de wet Overheidsopdrachten), met name de “klassieke sectoren”. Wat de “speciale sectoren” betreft, titel 3 van de voornoemde wet, worden de aanbesteders verzocht om het charter in de mate van het mogelijke over te nemen.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
Principe 1 – Naar een optimaal gebruik van elektronische (communicatie)middelen	5
Principe 2 – Behoeftebepaling, marktverkenning en een gepaste bekendmaking van opdrachten	6
Principe 3 – Toepassing van de twee- of meerasige procedures en van de procedures met onderhandelings- of dialoogelementen.....	7
Principe 4 – Proportionele minimumeisen in het technische bestek	8
Principe 5 – Voorzien in een adequate bescherming van de rechten op intellectuele eigendom ...	9
Principe 6 – De verdeling in percelen.....	10
Principe 7 – Het gebruik van varianten.....	11
Principe 8 – Proportionaliteit bij selectiecriteria, financiële garanties en betalingsmodaliteiten ..	11
Principe 9 – Proportionaliteit bij gunningscriteria en gunnen op basis van de economisch meest voordelige offerte	14
Principe 10 – Verzekeren gepaste en effectieve mededinging bij onderhandelingsprocedures die niet onderworpen zijn aan enige bekendmakingsvorm.....	15
Principe 11 – Terugkoppeling naar inschrijvers die (niet) geselecteerd/ (niet) weerhouden zijn..	16
Principe 12 – Kleine repetitieve opdrachten en opdrachten van beperkte waarde	17
Principe 13 – Permanent opleiden van aanbesteders en continu informeren van de ondernemingswereld.....	18
Principe 14 – Structurele en kwaliteitsvolle monitoring van de kmo-participatie bij overheidsopdrachten	19

FEDERALE OVERHEIDSDIENST KANSELARIJ VAN DE EERSTE MINISTER

Be Stbl 5/2/2024

-BERICHT VAN 25 JANUARI 2024 MET BETREKKING TOT DE MEDEDELING VAN STATISTISCHE GEGEVENS OVER DE OVERHEIDSOPDRACHTEN ONDER DE EUROPESE DREMPELS

1. Algemeen opzet

Overeenkomstig artikel 165, § 2, van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten (hierna de wet van 17 juni 2016 genoemd) worden de aanbesteders verzocht om **uiterlijk op 15 maart 2024** de negen volgende gegevens over te maken:

- het totale gegunde bedrag van alle opdrachten voor werken gegund in 2021 waarvan het geraamde individuele bedrag lager is dan de drempels voor de Europese bekendmaking;
- het totale gegunde bedrag van alle opdrachten voor leveringen gegund in 2021 waarvan het geraamde individuele bedrag lager is dan de drempels voor de Europese bekendmaking;

- het totale gegunde bedrag van alle opdrachten voor diensten gegund in 2021 waarvan het geraamde individuele bedrag lager is dan de drempels voor de Europese bekendmaking;
 - het totale gegunde bedrag van alle opdrachten voor werken gegund in 2022 waarvan het geraamde individuele bedrag lager is dan de drempels voor de Europese bekendmaking;
 - het totale gegunde bedrag van alle opdrachten voor leveringen gegund in 2022 waarvan het geraamde individuele bedrag lager is dan de drempels voor de Europese bekendmaking;
 - het totale gegunde bedrag van alle opdrachten voor diensten gegund in 2022 waarvan het geraamde individuele bedrag lager is dan de drempels voor de Europese bekendmaking;
 - het totale gegunde bedrag van alle opdrachten voor werken gegund in 2023 waarvan het geraamde individuele bedrag lager is dan de drempels voor de Europese bekendmaking;
 - het totale gegunde bedrag van alle opdrachten voor leveringen gegund in 2023 waarvan het geraamde individuele bedrag lager is dan de drempels voor de Europese bekendmaking;
 - het totale gegunde bedrag van alle opdrachten voor diensten gegund in 2023 waarvan het geraamde individuele bedrag lager is dan de drempels voor de Europese bekendmaking.
- Deze inlichtingen zullen vervolgens hernomen worden in het verslag dat België moet voorleggen aan de Europese Commissie.

2. Wat wanneer gebruik wordt gemaakt van een raamovereenkomst?

Wanneer gebruik gemaakt wordt van een raamovereenkomst moet alleen **de totale waarde bij de gunning** van de raamovereenkomst worden meegeteld. Met andere woorden, de waarde van de verschillende contracten op basis van de raamovereenkomst, mag niet in de berekening worden opgenomen om een dubbeltelling te vermijden.

Het komt de aanbesteder die de raamovereenkomst plaatst toe om de gegevens over te maken. Hij dient niet alleen rekening te houden met het luik dat betrekking heeft op de invulling van zijn eigen behoeften, maar eveneens met hetgeen afgenomen is of zal worden door eventuele andere aanbesteders op de betreffende raamovereenkomst. Indien het een aankoopcentrale betreft die de opdracht plaatst, komt het aan haar toe om te communiceren over de gegevens. Een aanbesteder die geen raamovereenkomst plaatst, maar alleen een bestelling plaatst in het kader van de raamovereenkomst, hoeft dus geen gegevens door te geven.

Er dient te worden opgemerkt dat men enkel de waarden onder de Europese drempel moet vermelden (maar boven de 30.000 euro om opdrachten van geringe waarde uit te sluiten, zie hieronder)

3. Wat met de opdrachten van geringe waarde?

De opdrachten van geringe waarde als bedoeld in de artikelen 92 en 152 van de wet van 17 juni 2016 (onder de 30.000 euro) mogen niet worden meegenomen in de rapportageoefening.

4. Belang van de rapportage, ook indien moeilijkheden optreden om bepaalde cijfers te achterhalen

Het is van belang dat elke aanbesteder tijdig de verplichting nakomt om de betreffende gegevens door te sturen in uitvoering van artikel 165 van de wet van 17 juni 2016. Er is overigens geen systeem voorhanden om eventuele ontbrekende gegevens in te vullen door

middel van extrapolatie. Indien een aanbesteder wordt geconfronteerd met moeilijkheden bij het maken van de raming (bijvoorbeeld bij afwezigheid van een contractmanagementsysteem dat toelaat op eenvoudige wijze de opdrachten gebaseerd op de raamovereenkomst af te splitsen), dan moet men in gedachten houden dat ook in dat geval, de gegevens belangrijk zijn. In bepaalde gevallen zal de aanbesteder dan, zo goed als mogelijk, een inschatting moeten maken. Vanzelfsprekend is het niet de bedoeling een wilde gok te doen. Er moet een oprechte en volledige inschatting worden gemaakt op basis van de gegevens die beschikbaar zijn bij de aanbesteder.

5. Bijkomende informatie omtrent de drempelbedragen

Voor bijkomende informatie omtrent de Europese drempels, wordt verwezen naar:

- voor het jaar 2021, het ministerieel besluit van 20 december 2019 tot wijziging van de Europese bekendmakingsdrempels in meerdere koninklijke besluiten tot uitvoering van de wet van 17 juni 2017 inzake overheidsopdrachten, de wet van 17 juni 2017 betreffende de concessieovereenkomsten en de wet van 13 augustus 2011 inzake overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten op defensie- en veiligheidsgebied;
- Voor de jaren 2022-2023, het ministerieel besluit van 08 december 2021 tot wijziging van de Europese bekendmakingsdrempels in meerdere koninklijke besluiten tot uitvoering van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten, de wet van 17 juni 2016 betreffende de concessieovereenkomsten en de wet van 13 augustus 2011 inzake overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten op defensie- en veiligheidsgebied.

6. Praktische inlichtingen - webform toepassing

De inlichtingen moeten worden doorgestuurd naar de FOD Kanselarij van de Eerste Minister, Dienst Overheidsopdrachten, via de onderstaande webform toepassing:

www.overheidsopdrachten.belgie.be

Brussel, 25 januari 2024.

ARRESTEN EUROPEES HOF VAN JUSTITIE

HOF VAN JUSTITIE
VAN DE EUROPESE UNIE

DE FACULTATIEVE UITSLUITINGEN

RELEVANTE SAMENVATTING

**VERPLICHTE UITSLUITINGSGRONDEN AUTOMATISCHE TOEPASSING UIT WET
FACULTATIEVE UITSLUITINGSGRONDEN BLIJVEN DE BEVOEFDHEID VAN DE AANBESTEDER**

**UITSLUITING BIJ CONCURRENTIEVERVALSING KAN NIET ALLEEN IN DE VERVALSTE
PROCEDURE MAAR KAN OOK EEN REDEN ZIJN TOT UITSLUITING zijn IN ANDERE
PROCEDURES**

**DE UITSLUITINGSBESLISSING IS ONDERWORPEN AAN MOTIVATIEPLICHT EN
INFORMATIEPLICHT**

ARREST VAN HET HOF (Grote kamer) 21 december 2023 In zaak C-66/22,

Ten gronde

Inleidende opmerkingen

48 Ten eerste bepaalt artikel 57, lid 4, eerste alinea, van richtlijn 2014/24 dat „[d]e aanbestedende diensten [...] elke ondernemer van deelneming aan een aanbestedingsprocedure [kunnen] uitsluiten, of daartoe door de lidstaten [kunnen] worden verplicht” in de in de punten a) tot en met i) van deze bepaling bedoelde gevallen.

49 In zoverre volgt uit bepaalde arresten van het Hof waarin artikel 57, lid 4, eerste alinea, van richtlijn 2014/24 is uitgelegd, dat **de lidstaten kunnen besluiten om de in die bepaling genoemde facultatieve uitsluitingsgronden al dan niet om te zetten**. Het Hof heeft namelijk geoordeeld dat de lidstaten op grond van artikel 57, leden 4 en 7, van richtlijn 2014/24 beschikken over de mogelijkheid om de daarin neergelegde uitsluitingsgronden niet toe te passen of om deze in de nationale wetgeving op te nemen met een mate van striktheid die van geval tot geval kan verschillen op basis van juridische, economische of sociale overwegingen op nationaal niveau (zie in de zin arresten van 19 juni 2019, Meca, C-41/18, EU:C:2019:507, punt 33; 30 januari 2020, Tim, C-395/18, EU:C:2020:58, punten 34 en 40, en 3 juni 2021, Rad Service e.a., C-210/20, EU:C:2021:445, punt 28).

50 **Uit een analyse van de bewoordingen van artikel 57, lid 4, eerste alinea, van richtlijn 2014/24, de context van deze bepaling en de doelstelling die met deze bepaling wordt nagestreefd in het kader van die richtlijn, blijkt echter dat de lidstaten – anders dan uit die arresten volgt – verplicht zijn om die bepaling om te zetten in hun nationale recht.**

51 Om te beginnen blijkt uit de bewoordingen van artikel 57, lid 4, eerste alinea, van richtlijn 2014/24 dat de aanbestedende dienst moet beslissen om een ondernemer al dan niet uit te sluiten van een aanbestedingsprocedure op een van de in deze bepaling genoemde gronden, tenzij de lidstaten beslissen om van deze uitsluitingsmogelijkheid een verplichting te maken. De lidstaten moeten die bepaling dan ook omzetten, ofwel door de aanbestedende diensten toe te staan de daarin genoemde uitsluitingsgronden toe te passen, ofwel door hen daartoe te verplichten. Anders dan Futrifer en de Portugese regering hebben betoogd, is het daarentegen niet toegestaan dat een lidstaat nalaat deze gronden op te nemen in zijn nationale wetgeving tot omzetting van richtlijn 2014/24 en aldus de aanbestedende diensten de mogelijkheid ontnemt om die gronden toe te passen. **Deze mogelijkheid moet die diensten op zijn minst worden geboden op grond van artikel 57, lid 4, eerste alinea, van die richtlijn.**

52 Wat vervolgens de context van artikel 57, lid 4, eerste alinea, van richtlijn 2014/24 betreft, zij opgemerkt dat in overweging 101 van deze richtlijn staat te lezen dat de „aangebestede diensten [...] de mogelijkheid [moet] worden geboden ondernemers uit te sluiten die onbetrouwbaar zijn gebleken”. Deze overweging bevestigt dus dat een lidstaat die bepaling moet omzetten opdat de aanbestedende diensten de in het vorige punt en in die overweging genoemde mogelijkheid niet wordt ontnomen.

53 Deze uitlegging van artikel 57, lid 4, eerste alinea, van richtlijn 2014/24 vindt a contrario ook steun in de bewoordingen van de bepalingen van deze richtlijn voor de omzetting waarvan de lidstaten uitdrukkelijk beoordelingsruimte wordt gelaten. Dit geldt met name voor artikel 26, lid 5, en artikel 32, lid 1, van richtlijn 2014/24, op grond waarvan de lidstaten „kunnen [...] bepalen” respectievelijk „kunnen voorschrijven”, alsook voor artikel 56, lid 2, tweede alinea, van die richtlijn, waarin het heet dat „[d]e lidstaten kunnen besluiten [...] uit te sluiten”.

54 Aan deze uitlegging wordt niet afgedaan door artikel 57, lid 7, van richtlijn 2014/24. **Bij deze bepaling wordt de lidstaten namelijk de algemene bevoegdheid toegekend om bij wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen de voorwaarden voor de toepassing van artikel 57 van die richtlijn vast te stellen.** Deze bevoegdheid heeft betrekking op de wijze waarop de lidstaten dit artikel ten uitvoer leggen. De aldus aan de lidstaten gelaten keuze kan zich dus niet uitstrekken tot het al dan niet omzetten van de in artikel 57, lid 4, van richtlijn 2014/24 genoemde facultatieve uitsluitingsgronden. Overigens dient te worden geconstateerd dat artikel 57, lid 7, van richtlijn 2014/24 ook van toepassing is op de verplichte uitsluitingsgronden die worden vermeld in artikel 57, lid 1, van deze richtlijn. Redelijkerwijs kan niet staande worden gehouden dat de lidstaten kunnen gebruikmaken van de bij artikel 57, lid 7, toegekende bevoegdheid om deze uitsluitingsgronden niet om te zetten in hun nationale recht.

55 Ten slotte heeft het Hof erkend dat de doelstelling die met richtlijn 2014/24 wordt nagestreefd wat de facultatieve uitsluitingsgronden betreft, tot uiting komt in de nadruk die wordt gelegd op de bevoegdheden van de aanbestedende diensten. **De Uniewetgever heeft het dan ook – uitsluitend – aan de aanbestedende dienst willen overlaten om in de fase van de selectie van de inschrijvers te beoordelen of een gegadigde of inschrijver moet worden uitgesloten van een aanbestedingsprocedure** (zie in die zin arresten van 19 juni 2019, Meca, C-41/18, EU:C:2019:507, punt 34, en 3 oktober 2019, Delta Antrepriză de Construcții și Montaj 93, C-267/18, EU:C:2019:826, punt 25).

56 De bevoegdheid of zelfs verplichting van de aanbestedende dienst om de uitsluitingsgronden van artikel 57, lid 4, eerste alinea, van richtlijn 2014/24 toe te passen heeft met name tot doel die dienst in staat te stellen de integriteit en betrouwbaarheid van elk van de aan een aanbestedingsprocedure deelnemende ondernemers te beoordelen.

57 De Uniewetgever heeft aldus willen waarborgen dat de aanbestedende diensten in alle lidstaten de mogelijkheid hebben om ondernemers uit te sluiten die zij onbetrouwbaar achten.

58 Uit de voorgaande overwegingen volgt dat artikel 57, lid 4, eerste alinea, van richtlijn 2014/24 **voor de lidstaten een verplichting bevat om de in die bepaling opgesomde facultatieve uitsluitingsgronden om te zetten in hun nationale recht.** Om deze omzettingsverplichting na te komen, moeten de lidstaten **de aanbestedende diensten ofwel de bevoegdheid toekennen ofwel de verplichting opleggen om die gronden toe te passen.**

59 Ten tweede bepaalt artikel 80, lid 1, derde alinea, van richtlijn 2014/25 dat op verzoek van de lidstaten de objectieve regels en criteria die gelden voor uitsluiting en selectie van gegadigden en inschrijvers in openbare procedures, niet-openbare procedures of onderhandelingsprocedures, de in artikel 57, lid 4, van richtlijn 2014/24 bedoelde uitsluitingsgronden omvatten volgens de in deze bepaling bedoelde voorwaarden.

60 Uit de bewoordingen van artikel 80, lid 1, derde alinea, volgt dat het aan de lidstaten staat om te beslissen of de aanbestedende instanties de facultatieve uitsluitingsgronden van artikel 57, lid 4, moeten toepassen als criteria voor de uitsluiting van inschrijvers. Bij gebreke van een beslissing in deze zin volgt niettemin uit artikel 80, lid 1, eerste alinea, van richtlijn

2014/25 dat de lidstaten bij de omzetting van deze richtlijn de aanbestedende instanties op zijn minst de mogelijkheid moeten bieden om de in artikel 57, lid 4, richtlijn 2014/24 opgesomde uitsluitingsgronden op te nemen in de uitsluitingsregels- en criteria die van toepassing zijn op aanbestedingsprocedures die binnen de werkingssfeer van richtlijn 2014/25 vallen.

61 Wat de uitsluitingsgronden van artikel 57, lid 4, van richtlijn 2014/24 betreft, moeten de lidstaten op grond van hun verplichting tot omzetting van artikel 80, lid 1, eerste alinea, van richtlijn 2014/25 de aanbestedende instanties dan ook de mogelijkheid bieden om deze uitsluitingsgronden op te nemen in de objectieve uitsluitingscriteria in procedures die binnen de werkingssfeer van richtlijn 2014/25 vallen, onverminderd de eventuele beslissing van de lidstaten – op grond van artikel 80, lid 1, derde alinea, van laatstgenoemde richtlijn – om die instanties te verplichten die gronden op te nemen in die criteria.

62 Wat in de derde plaats het argument betreft dat artikel 57, lid 4, eerste alinea, onder d), van richtlijn 2014/24 niet kan worden ingeroepen door een uitgesloten inschrijver, kan voor het antwoord op het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing worden volstaan met de opmerking dat het Hof reeds heeft geoordeeld dat het besluit waarbij een aanbestedende dienst – al was het slechts impliciet – weigert een ondernemer op een van de facultatieve uitsluitingsgronden van artikel 57, lid 4, eerste alinea, van richtlijn 2014/24 uit te sluiten van een aanbestedingsprocedure, noodzakelijkerwijs moet kunnen worden bestreden door eenieder die een belang heeft of heeft gehad bij de gunning van een bepaalde opdracht en die is benadeeld of dreigt te worden benadeeld door een schending van die bepaling. Anders zou inbreuk worden gemaakt op het door artikel 47 van het Handvest gewaarborgde recht op een doeltreffende voorziening in rechte (arrest van 7 september 2021, Klaipėdos regiono atlieky tvarkymo centras, C-927/19, EU:C:2021:700, punt 143).

63 Hetzelfde moet om dezelfde redenen worden aangenomen wanneer wordt geweigerd een ondernemer uit te sluiten van een aanbestedingsprocedure op een van de in artikel 80, lid 1, derde alinea, van richtlijn 2014/25 bedoelde facultatieve uitsluitingsgronden.

64 Bij de beantwoording van de prejudiciële vragen moet dus rekening worden gehouden met de voorafgaande inleidende opmerkingen.

VIJFDE PREJUDICIËLE VRAAG: UITSLUITING WEGENS CONCURRENTIEVERVALSING KAN NIET ALLEEN IN EEN LOPENDE PROCEDURE MAAR KAN OOK GEBRUIKT WORDEN BIJ ANDERE PROCEDURES

65 Met zijn vijfde vraag, die als eerste moet worden onderzocht, wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of artikel 57, lid 4, eerste alinea, onder d), van richtlijn 2014/24 aldus moet worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale regeling die de mogelijkheid om een inschrijving van een inschrijver te weren omdat er ernstige

aanwijzingen bestaan dat hij zich **schuldig heeft gemaakt aan gedragingen die de mededinging kunnen vervalsen**, beperkt tot de aanbestedingsprocedure waarin dit soort gedragingen heeft plaatsgevonden.

66 Bij de uitlegging van Unierechtelijke bepalingen moet niet alleen rekening worden gehouden met de bewoordingen ervan, maar ook met de context ervan en met de doelstellingen die worden nagestreefd met de regeling waarvan zij deel uitmaken (arrest van 16 maart 2023, Colt Technology Services e.a., C-339/21, EU:C:2023:214, punt 39 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

67 Ten eerste moet worden geconstateerd dat de bewoordingen van artikel 57, lid 4, eerste alinea, onder d), van richtlijn 2014/24 – waarin het geval wordt geregeld waarin de aanbestedende dienst „over voldoende plausibele aanwijzingen beschikt om te concluderen dat de ondernemer met andere ondernemers overeenkomsten heeft gesloten die gericht zijn op vervalsing van de mededinging” – de toepassing van de in deze bepaling neergelegde uitsluitingsgrond **niet beperken tot de aanbestedingsprocedure waarin dit soort gedragingen heeft plaatsgevonden**.

68 Wat ten tweede de context van die bepaling betreft, vindt deze uitlegging steun in artikel 57, lid 5, tweede alinea, van richtlijn 2014/24, op grond waarvan aanbestedende diensten op ieder moment tijdens de procedure een ondernemer van deelname aan een aanbestedingsprocedure kunnen uitsluiten, of door lidstaten kunnen worden verplicht dat te doen, wanneer blijkt dat die ondernemer wegens vóór of tijdens de procedure verrichte of nagelaten handelingen verkeert in een van in lid 4 van dat artikel 57 bedoelde omstandigheden.

69 Ten derde stelt die uitlegging de aanbestedende dienst in staat om zich – overeenkomstig de in punt 56 van dit arrest in herinnering gebrachte doelstelling die met richtlijn 2014/24 wordt nagestreefd wat de facultatieve uitsluitingsgronden van artikel 57, lid 4, eerste alinea, van deze richtlijn betreft – te vergewissen van de integriteit en betrouwbaarheid van elk van de aan de aanbestedingsprocedure in kwestie deelnemende ondernemers (zie in die zin arrest van 15 september 2022, J. Sch. Omnibusunternehmen en K. Reisen, C-416/21, EU:C:2022:689, punt 42). **Deze integriteit en betrouwbaarheid kunnen niet alleen in twijfel worden getrokken wanneer een dergelijke ondernemer betrokken was bij mededingingsverstoringe gedragingen in het kader van die procedure, maar ook wanneer hij in het verleden betrokken was bij dergelijke gedragingen**.

70 In casu merkt de verwijzende rechter op dat artikel 70, lid 2, onder g), CCP de mogelijkheid voor de aanbestedende dienst om een inschrijving te weren omdat er ernstige aanwijzingen zijn dat er sprake is van handelingen, afspraken, praktijken of informatie die de mededinging kunnen vervalsen, beperkt tot de aanbestedingsprocedure waarin die mededingingsverstoringe praktijken hebben plaatsgevonden, zodat de aanbestedende dienst een inschrijving niet kan weren indien de mededingingsverstoringe praktijken in kwestie zich vóór die procedure hebben voorgedaan.

71 In dit verband blijkt uit de punten 51, 58, 60 en 61 van dit arrest dat de lidstaten – los van de vraag of de in het hoofdgeding aan de orde zijnde aanbestedingsprocedure onder richtlijn 2014/24 dan wel onder richtlijn 2014/25 valt – de aanbestedende diensten op zijn minst de mogelijkheid moeten bieden om in aanbestedingsprocedures de uitsluitingsgronden van artikel 57, lid 4, van richtlijn 2014/24 op te nemen in de objectieve uitsluitingscriteria, onverminderd de eventuele beslissing van de lidstaten om van deze mogelijkheid een verplichting te maken. **De lidstaten kunnen de draagwijdte van deze uitsluitingsgronden dus hoe dan ook niet beperken.**

72 Gelet op een en ander dient op de vijfde prejudiciële vraag te worden geantwoord dat artikel 57, lid 4, eerste alinea, onder d), van richtlijn 2014/24 aldus moet worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale regeling die de mogelijkheid om een inschrijving van een inschrijver te weren omdat er ernstige aanwijzingen bestaan dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan gedragingen die de mededinging kunnen vervalsen, beperkt tot de aanbestedingsprocedure waarin dit soort gedragingen heeft plaatsgevonden.

EERSTE EN TWEDE PREJUDICIËLE VRAAG DE FACULTATIEVE UITSLUITING BLIJFT DE UITSLUITENDE BEVOEGDHEID VAN DE AANBESTEDER MAAR MOET OOK EVENREDIG PROPORCIONEEL ZIJN

73 Met zijn eerste en zijn tweede vraag, die gezamenlijk moeten worden beantwoord, wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of artikel 57, lid 4, eerste alinea, onder d), van richtlijn 2014/24 aldus moet worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale regeling waarbij alleen aan de nationale mededingingsautoriteit de bevoegdheid wordt toegekend te beslissen om ondernemers uit te sluiten van aanbestedingsprocedures wegens schending van de mededingingsregels.

74 In dit verband zij eraan herinnerd dat de aanbestedende dienst krachtens artikel 56, lid 1, onder b), van richtlijn 2014/24 verplicht is om tijdens de aanbestedingsprocedure na te gaan of de inschrijving afkomstig is van een inschrijver die niet uitgesloten is van deelname overeenkomstig artikel 57 van die richtlijn. Deze verplichting geldt voor alle ondernemers die een inschrijving hebben ingediend (zie in die zin arrest van 30 januari 2020, Tim, C-395/18, EU:C:2020:58, punt 46).

75 Zoals blijkt uit de in de punten 55 en 56 van het onderhavige arrest vermelde rechtspraak, heeft de Uniewetgever het – uitsluitend – aan de aanbestedende dienst willen overlaten om te beoordelen of een gegadigde of inschrijver moet worden uitgesloten van een aanbestedingsprocedure, door de integriteit en betrouwbaarheid van elk van de aan die procedure deelnemende ondernemers na te gaan.

76 Met name is de in artikel 57, lid 4, eerste alinea, onder d), van richtlijn 2014/24 vermelde facultatieve uitsluitingsgrond, gelezen in samenhang met overweging 101 van deze richtlijn, gebaseerd op een wezenlijk element van de relatie tussen de ondernemer aan wie de overheidsopdracht in kwestie is gegund en de aanbestedende dienst, te weten de betrouwbaarheid van die ondernemer, waarop het vertrouwen berust dat die dienst in hem stelt (arrest van 15 september 2022, J. Sch. Omnibusunternehmen en K. Reisen, C-416/21, EU:C:2022:689, punt 41 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

77 **Volgens de rechtspraak van het Hof moeten de aanbestedende diensten bij de toepassing van facultatieve uitsluitingsgronden bijzondere aandacht schenken aan het evenredigheidsbeginsel**, op grond waarvan zij het gedrag van de betrokken entiteit concreet en geïndividualiseerd moeten beoordelen op basis van alle relevante gegevens (zie in die zin arresten van 3 juni 2021, Rad Service e.a., C-210/20, EU:C:2021:445, punt 40, en 7 september 2021, Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras, C-927/19, EU:C:2021:700, punten 156 en 157).

78 Hieruit volgt dat in een situatie als die in het hoofdgeding, waarin er een specifieke door het Unierecht of het nationale recht geregelde procedure voor de vervolging van schendingen van het mededingingsrecht bestaat en waarin de nationale mededingingsautoriteit met het onderzoek daarvan belast is, de aanbestedende dienst zich bij de beoordeling van de aangedragen bewijzen in beginsel dient te baseren op de uitkomst van die procedure (zie in die zin arrest van 24 oktober 2018, Vossloh Laeis, C-124/17, EU:C:2018:855, punt 25).

79 In dit verband kan bijzondere betekenis toekomen aan het door die autoriteit vastgestelde besluit waarbij een dergelijke schending is geconstateerd en waarbij een inschrijver om die reden een financiële sanctie is opgelegd, hetgeen a fortiori het geval is wanneer deze sanctie gepaard ging met een tijdelijk verbod om deel te nemen aan aanbestedingsprocedures. Hoewel een dergelijk besluit ertoe kan leiden dat de aanbestedende dienst de betrokken ondernemer uitsluit van de aanbestedingsprocedure in kwestie, kan omgekeerd het ontbreken van een dergelijk besluit de aanbestedende dienst niet beletten een dergelijke beoordeling te verrichten, noch ontslaan van de verplichting daartoe.

80 Deze beoordeling moet worden verricht met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel en rekening houdend met alle relevante gegevens, teneinde na te gaan of de toepassing van de uitsluitingsgrond van artikel 57, lid 4, eerste alinea, onder d), van richtlijn 2014/24 gerechtvaardigd is.

81 In het hoofdgeding merkt de verwijzende rechter op dat bij artikel 55, lid 1, onder f), CCP aan de nationale mededingingsautoriteit de exclusieve bevoegdheid wordt toegekend om te beoordelen welke gevolgen een schending van de mededingingsregels kan hebben voor toekomstige aanbestedingsprocedures. Derhalve lijkt deze regeling ten eerste de aanbestedende diensten te verplichten om zich te voegen naar een besluit van die autoriteit waarbij een ondernemer een sanctie wordt opgelegd die voor hem het verbod inhoudt om gedurende een bepaalde periode deel te nemen aan aanbestedingsprocedures, en lijkt die

regeling ten tweede die diensten te beletten om een ondernemer aan wie geen dergelijke sanctie is opgelegd, uit te sluiten van die procedures. Hieruit volgt dat een inschrijver kan worden uitgesloten van een aanbestedingsprocedure nadat de nationale mededingingsautoriteit een besluit heeft vastgesteld, zonder dat de aanbestedende dienst het gedrag van die inschrijver en bijgevolg diens integriteit en betrouwbaarheid voor de uitvoering van de opdracht in kwestie kan beoordelen, noch zelfstandig, met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel kan beslissen of de uitsluiting van de betrokken inschrijver gerechtvaardigd is op de in artikel 57, lid 4, eerste alinea, onder d), van richtlijn 2014/24 genoemde grond.

82 Een dergelijke regeling die de beoordeling van de integriteit en betrouwbaarheid van inschrijvers koppelt aan de conclusies van een besluit van de nationale mededingingsautoriteit dat met name betrekking heeft op de toekomstige deelname aan een aanbestedingsprocedure, doet afbreuk aan de beoordelingsbevoegdheid waarover de aanbestedende dienst moet beschikken in het kader van artikel 57, lid 4, eerste alinea, van richtlijn 2014/24.

83 De overwegingen in het vorige punt gelden ook wanneer de in het hoofdgeding aan de orde zijnde aanbestedingsprocedure onder richtlijn 2014/25 zou vallen, aangezien de lidstaten – zoals in punt 71 van dit arrest in herinnering is gebracht – op grond van hun verplichting om artikel 80, lid 1, eerste alinea, van die richtlijn om te zetten in hun nationale recht, de aanbestedende diensten de mogelijkheid moeten bieden om de in artikel 57, lid 4, van richtlijn 2014/24 opgesomde uitsluitingsgronden op te nemen in de objectieve uitsluitingscriteria in procedures die binnen de werkingssfeer van richtlijn 2014/25 vallen, onverminderd de eventuele beslissing van de lidstaten om van deze mogelijkheid een verplichting te maken. De lidstaten kunnen dus de beoordelingsbevoegdheid waarover de aanbestedende dienst in dit verband moet beschikken, hoe dan ook niet beperken.

84 Gelet op een en ander dient op de eerste en de tweede prejudiciële vraag te worden geantwoord dat artikel 57, lid 4, eerste alinea, onder d), van richtlijn 2014/24 aldus moet worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale regeling waarbij alleen aan de nationale mededingingsautoriteit de bevoegdheid wordt toegekend te beslissen om ondernemers uit te sluiten van aanbestedingsprocedures wegens schending van de mededingingsregels.

DERDE PREJUDICIËLE VRAAG DE UITSLUITING MOET BOVEN GEMOTIVEERD ZIJN EN DE BETROKKENE MOET HIEROVER GEÏNGORMEERD ZIJN: DUS OOK HIER MOTIVATIE EN INFORMATIEPLICHT

85 Met zijn derde vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of artikel 57, lid 4, eerste alinea, onder d), van richtlijn 2014/24, gelezen in het licht van artikel 41, lid 2, onder c), van het Handvest, aldus moet worden uitgelegd dat het besluit van de aanbestedende dienst over de betrouwbaarheid van een ondernemer, dat is vastgesteld met

toepassing van de in die richtlijn bepaling neergelegde uitsluitingsgrond, moet worden gemotiveerd.

86 Om te beginnen zij opgemerkt dat artikel 41, lid 2, onder c), van het Handvest uitsluitend betrekking heeft op de verplichting voor de „instellingen, organen en instanties van de Unie” om hun beslissingen met redenen te omkleden. Deze bepaling is dus niet relevant voor het hoofdgeding.

87 In herinnering dient evenwel te worden gebracht dat de aanbestedende dienst zich ook moet houden aan het algemene Unierechtelijke **beginsel van behoorlijk bestuur**, dat vereisten met zich meebrengt waaraan de lidstaten moeten voldoen wanneer zij het Unierecht uitvoeren. De **verplichting van nationale autoriteiten om hun besluiten te motiveren** neemt onder die vereisten een bijzonder belangrijke positie in, aangezien het degenen tot wie deze besluiten gericht zijn in staat stelt om hun rechten te verdedigen en om met kennis van zaken te beoordelen of tegen die besluiten beroep in rechte behoort te worden ingesteld (zie in die zin arresten van 15 oktober 1987, Heylens e.a., 222/86, EU:C:1987:442, punt 15, en 7 september 2021, Klaipėdos regiono atlieky tvarkymo centras, C-927/19, EU:C:2021:700, punt 120).

88 Hieruit volgt dat de aanbestedende dienst deze **motiveringsplicht in acht moet nemen in aanbestedingsprocedures**. Die verplichting geldt **met name voor besluiten waarbij de aanbestedende dienst een inschrijver uitsluit** met toepassing van in het bijzonder een facultatieve uitsluitingsgrond als die welke is neergelegd in artikel 57, lid 4, eerste alinea, onder d), van richtlijn 2014/24.

89 Zoals namelijk blijkt uit artikel 55, lid 2, onder b), van richtlijn 2014/24, moeten aanbestedende diensten de betrokken inschrijver op diens verzoek zo spoedig mogelijk en in elk geval binnen vijftien dagen na ontvangst van een schriftelijk verzoek informeren over de redenen voor de afwijzing van zijn inschrijving.

90 Voorts zij opgemerkt dat de aanbestedende dienst zijn besluit ook moet motiveren wanneer hij constateert dat een inschrijver zich in een van de in artikel 57, lid 4, van richtlijn 2014/24 bedoelde gevallen bevindt, maar desondanks besluit om hem niet uit te sluiten, bijvoorbeeld omdat de uitsluiting een onevenredige maatregel zou vormen. Een besluit tot niet-uitsluiting terwijl er een facultatieve uitsluitingsgrond van toepassing lijkt te zijn, heeft immers gevolgen voor de rechtspositie van alle overige ondernemers die deelnemen aan de aanbestedingsprocedure in kwestie, die bijgevolg hun rechten moeten kunnen verdedigen en die in voorkomend geval op basis van de motivering van dat besluit moeten kunnen beslissen om daartegen beroep in te stellen. In dit verband kan de motivering van het besluit tot niet-uitsluiting worden opgenomen in het definitieve besluit om de opdracht te gunnen aan de begunstigde inschrijver.

91 Gelet op een en ander dient op de derde prejudiciële vraag te worden geantwoord dat artikel 57, lid 4, eerste alinea, onder d), van richtlijn 2014/24, gelezen in het licht van het algemene beginsel van behoorlijk bestuur, aldus moet worden uitgelegd dat het besluit van de aanbestedende dienst over de betrouwbaarheid van een ondernemer, dat is vastgesteld

met toepassing van de in die bepaling neergelegde uitsluitingsgrond, moet worden gemotiveerd.

UITSPRAAK

Het Hof (Grote kamer) verklaart voor recht:

1) Artikel 57, lid 4, eerste alinea, onder d), van richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van richtlijn 2004/18/EG, moet aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale regeling die de mogelijkheid om een inschrijving van een inschrijver te weren omdat er ernstige aanwijzingen bestaan dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan gedragingen die de mededinging kunnen vervalsen, beperkt tot de aanbestedingsprocedure waarin dit soort gedragingen heeft plaatsgevonden.

2) Artikel 57, lid 4, eerste alinea, onder d), van richtlijn 2014/24 moet aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale regeling waarbij alleen aan de nationale mededingingsautoriteit de bevoegdheid wordt toegekend te beslissen om ondernemers uit te sluiten van aanbestedingsprocedures wegens schending van de mededingingsregels.

3) Artikel 57, lid 4, eerste alinea, onder d), van richtlijn 2014/24, gelezen in het licht van het algemene beginsel van behoorlijk bestuur, moet aldus worden uitgelegd dat het besluit van de aanbestedende dienst over de betrouwbaarheid van een ondernemer, dat is vastgesteld met toepassing van de in die bepaling neergelegde uitsluitingsgrond, moet worden gemotiveerd.

Raad
van State

FACULTATIEVE UITSLUITING INGEVOLGE DRAAIDEURCONSTRUCTIE BEOORDELING ABNORMALE PRIJS

**RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK VOORZITTER VAN DE XIIe KAMER
ARREST nr. 258.403 van 11 januari 2024 in de zaak A. 240.690/XII-9436**

1. BEOORDELING CONCURRENTIEVERVALSING WEGENS DRAAIDEURCONSTRUCTIE

Artikel 69 van de wet overheidsopdrachten 2016 luidt:

“Tenzij in het geval waarbij de kandidaat of inschrijver, overeenkomstig artikel 70, aantoonst toereikende maatregelen te hebben genomen om zijn betrouwbaarheid aan te tonen, kan de aanbestedende overheid, in elk stadium van de plaatsingsprocedure, een kandidaat of inschrijver van deelname aan deze procedure uitsluiten, in de volgende gevallen : [...]

4° wanneer de aanbestedende overheid over voldoende plausibele aanwijzingen beschikt om te besluiten dat de kandidaat of inschrijver handelingen zou hebben gesteld, overeenkomsten zou hebben gesloten of afspraken zou hebben gemaakt, die gericht zijn op vervalsing van de mededinging in de zin van artikel 5, lid 2;

5° wanneer een belangenconflict in de zin van artikel 6 niet effectief kan worden verholpen met andere minder ingrijpende maatregelen; [...]

8° wanneer de kandidaat of inschrijver zich in ernstige mate schuldig heeft gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de informatie die nodig is voor de controle op het ontbreken van uitsluitingsgronden of de naleving van de selectiecriteria, of hij informatie heeft achtergehouden, of niet in staat was de ondersteunende documenten die vereist zijn krachtens artikel 73 of artikel 74 over te leggen; [...]

De in het eerste lid bedoelde uitsluitingen van deelname aan overheidsopdrachten gelden

slechts voor een periode van drie jaar vanaf de datum van de betrokken gebeurtenis of, wanneer het een voortdurende inbreuk betreft, vanaf de beëindiging van de inbreuk.[...] Behoudens andersluidende bepaling in de opdrachtdocumenten, is de aanbestedende overheid niet gehouden tot nazicht van de facultatieve uitsluitingsgronden in hoofde van de personen die lid zijn van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan van de kandidaat of inschrijver of daarin vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid hebben.”

Luidens artikel 51, eerste lid, van het koninklijk besluit plaatsing 2017 wordt, onverminderd de artikelen 6 en 69, eerste lid, 5°, van de wet overheidsopdrachten 2016, als een belangenconflict beschouwd, elke situatie waarbij een fysieke persoon die gewerkt heeft voor een aanbestedende overheid als interne medewerker, al dan niet in hiërarchisch verband, als betrokken ambtenaar, openbare gezagsdrager of andere persoon die op welke wijze ook aan de aanbestedende overheid verbonden is, later tussenkomen in het kader van een overheidsopdracht geplaatst door deze aanbestedende overheid, en waarbij er een verband bestaat tussen de vroegere activiteiten die de voormelde persoon heeft uitgevoerd voor de aanbestedende overheid en de activiteiten in het kader van de opdracht. Op grond van artikel 51, tweede lid, van datzelfde besluit is de toepassing van deze bepaling niettemin beperkt tot een periode van twee jaar te rekenen vanaf het ontslag van de betrokken personen, of vanaf eender welke andere vorm van beëindiging van de vroegere activiteiten. Zoals blijkt uit het verslag aan de Koning heeft deze vorm van **belangenconflict** in de zin van artikel 6 van de wet overheidsopdrachten 2016 betrekking op een situatie waarin een fysieke persoon in een recent verleden bij een aanbestedende overheid heeft gewerkt en die naderhand, “hetzij als personeelslid van een onderneming, hetzij als zelfstandige of via een E-BVBA”, optreedt in het kader van een overheidsopdracht geplaatst door dezelfde aanbestedende overheid voor wie hij in het verleden heeft gewerkt.

Het “**tussenkomen in het kader van een overheidsopdracht**” verwijst volgens het verslag aan de Koning zowel naar verrichtingen met betrekking tot de plaatsingsprocedure (opstellen en indienen van een aanvraag tot deelneming of van een offerte, deelname aan onderhandelingen, ...) als naar verrichtingen in het kader van de uitvoering van het geheel of een deel van de opdracht.

Voorts kan er slechts van dit mechanisme sprake zijn indien er een **verband bestaat tussen de vroegere activiteiten van de betrokken persoon bij de aanbestedende overheid en zijn verrichtingen in het kader van de opdracht.**

De facultatieve uitsluitingsgrond is volgens het verslag aan de Koning **beperkt in de tijd omdat na deze periode van twee jaar algemeen beschouwd kan worden dat de band tussen de betrokken persoon en zijn vroegere werkgever in zodanige mate minder hecht is geworden dat de informatie waarover hij beschikt geen reële belangenconflicten meer zou kunnen scheppen.**

8. De verzoekende partij werpt op dat **de vaste vertegenwoordiger** van de bv KSH, huidige CEO/algemeen directeur van de cv Brabo Havenloodsen en Bootlieden, tot 21 mei 2021 waarnemend directeur was bij de DAB Vloot en de DAB Loodswezen van de verwerende

partij. Dit betekent volgens de verzoekende partij dat er sprake is van een verboden draaieurconstructie waardoor de gekozen inschrijver van de plaatsingsprocedure had moeten worden uitgesloten.

9. Zowel de verwerende partij als de tussenkomende partijen bevestigen dat V.D. de vaste vertegenwoordiger is van de bv KSH en dat deze vennootschap met ingang van 1 augustus 2021 is aangesteld als CEO/algemeen directeur van de cv Brabo Havenloodsen en Bootslieden, een van de twee leden van de combinatie van de gekozen inschrijver.

Daarnaast blijkt dat de voormelde vennootschap sinds 7 september 2021 eveneens is aangesteld als lid van de raad van bestuur van de cv Brabo Havenloodsen en Bootslieden.

Eveneens wordt niet betwist dat V.D. **voordien een functie heeft bekleed bij de aanbesteder**; verwerende partij. Meer bepaald was hij tot 31 juli 2021 waarnemend directeur bij de DAB Vloot en de DAB Loodswezen. Uit de vertrouwelijke stukken van het administratief dossier blijkt dat V.D. op 21 mei 2021 vrijwillig ontslag heeft ingediend hetgeen werd aanvaard met ingang van 1 augustus 2021.

10. Op het eerste gezicht blijkt niet dat de verwerende partij deze situatie had moeten onderkennen als een draaieurconstructie in de zin van het voormelde artikel 51 van het koninklijk besluit plaatsing 2017 en facultatieve uitsluitingsgrond in de zin van het voormelde artikel 69, eerste lid, 5°, van de wet overheidsopdrachten 2016.

Met de verwerende partij en de tussenkomende partijen lijkt te kunnen worden vastgesteld dat de entiteit die *in casu* als aanbestedende overheid fungeert, het agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust (hierna: MDK) is. Uit de beschrijving van de aanbestedende overheid in de selectieleidraad en het referentienummer van het bestek blijkt het meer concreet te gaan over de Stafdienst van MDK. Het agentschap telt daarnaast vier operationele entiteiten, waaronder naast de twee diensten met afzonderlijk beheer (DAB's) waarin V.D. waarnemend directeur was, ook een afdeling scheepvaartbegeleiding en een afdeling kust. Zoals blijkt uit artikel 10 van het besluit van de Vlaamse regering van 7 oktober 2005 'tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust' zijn de betrokken DAB's met de uitoefening van afzonderlijke taken belast, weliswaar onder supervisie van het hoofd van het agentschap. Zij blijken in dat verband ook zelf op te treden als aanbestedende diensten. **Op het eerste gezicht lijkt dan ook aangenomen te kunnen worden dat de aanbestedende overheid die de voorliggende opdracht heeft geplaatst**, zijnde MDK, niet zonder meer gelijkgesteld kan worden met de aanbestedende overheden voor wie V.D. in het verleden heeft gewerkt, meer bepaald de twee diensten met afzonderlijk beheer binnen het agentschap die met de uitoefening van afzonderlijke taken zijn belast.

De verzoekende partij lijkt op het eerste gezicht evenmin te kunnen worden bijgevalen waar zij aangeeft dat er **een verband bestaat tussen de vroegere activiteiten** die V.D. heeft uitgevoerd voor de aanbestedende overheid en de activiteiten in het kader van de voorliggende opdracht, welke band zij hoofdzakelijk lijkt af te leiden uit de beschrijving van de taken van de DAB Vloot en het voorwerp van de in het geding zijnde opdracht. In artikel 4 van het voormelde besluit van de Vlaamse regering van 7 oktober 2005 wordt, wat de taken

van het agentschap betreft, immers uitdrukkelijk een onderscheid gemaakt tussen enerzijds, de onder artikel 4, § 1, 1°, a) tot g), vermelde taken voor de maritieme dienstverlening, waaronder het veilig loodsen en beloodsen van schepen, het ter beschikking stellen van bemande en bedrijfsklare vaartuigen en het exploiteren van veren, en, anderzijds, de onder artikel 4, § 1, 5°, vermelde, en pas bij besluit van de Vlaamse regering van 16 oktober 2020 'tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 oktober 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust, wat betreft de toewijzing van de exploitatie van de personenmobiliteit over water' toegewezen taak wat het optreden als exploitant voor het openbaar personenvervoer over water betreft, als vermeld in artikel 34/1 van het decreet van 26 april 2019 'betreffende de basisbereikbaarheid'. Uit de selectieleidraad blijkt dat MDK, wat deze laatste taak betreft, pas met ingang van 1 januari 2021 alle rechten en plichten als opdrachtgever in het kader van de lopende overheidsopdracht voor de exploitatie van De Waterbus heeft overgenomen.

Overeenkomstig artikel 10 van hetzelfde besluit van 7 oktober 2005 zijn de DAB Vloot en de DAB Loodswezen belast met de uitoefening van de taken vermeld in artikel 4, § 1, 1°, a), en d) tot g). De activiteiten die V.D. als waarnemend hoofd van de DAB Vloot en de DAB Loodswezen heeft uitgevoerd, lijken op het eerste gezicht dan ook verband te houden met de voormelde taken voor de maritieme dienstverlening, en **niet met de activiteit inzake het openbaar personenvervoer** over water voorwerp van de voorliggende opdracht uitmaakt. Ook de briefwisseling die de verzoekende partij nog voorlegt aangaande het operationeel overleg tussen de verzoekende partij en MDK in het kader van de lopende opdracht lijkt niet van aard om anders te oordelen. Naast de vaststelling dat V.D. nergens in deze briefwisseling wordt vermeld, lijkt uit het enkele feit dat bepaalde personeelsleden van de DAB Vloot omwille van vereiste afspraken in het kader van de uitoefening van de haar toegewezen taken soms bij dit overleg werden betrokken, niet te kunnen worden afgeleid dat er een verband bestaat tussen de vroegere activiteiten die V.D. heeft uitgevoerd voor de aanbestedende overheid en de activiteiten in het kader van de voorliggende opdracht. Daarbij komt nog dat de termijn van twee jaar weliswaar nog niet was verstreken op het ogenblik van het indienen van de aanvraag tot deelneming, maar wel op het ogenblik van de indiening van de definitieve offerte.

11. De verzoekende partij lijkt voorts eraan voorbij te gaan dat de selectieleidraad weliswaar uitdrukkelijk bepaalt dat de verplichte uitsluitingsgronden ook van toepassing zijn in hoofde van personen die lid zijn van een bestuurs-, leidinggevend of toezichhoudend orgaan van de kandidaat of daarin een vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid hebben, doch dat de opdrachtdocumenten op het eerste gezicht geen andersluidende bepaling in de zin van het voormelde artikel 69, vierde lid, van de wet overheidsopdrachten 2016 bevatten waarbij dergelijk nazicht wordt opgelegd aan de aanbestedende overheid wat de facultatieve uitsluitingsgronden betreft.

12. In het licht van het voorgaande kan op het eerste gezicht evenmin worden aangenomen dat de verwerende partij had moeten vaststellen dat de gekozen inschrijver zich in ernstige

mate schuldig zou hebben gemaakt aan valse verklaringen bij het invullen van het UEA en zich bevond in de facultatieve uitsluitingsgrond vervat in artikel 69, eerste lid, 8°, van de wet overheidsopdrachten 2016.

13. De verzoekende partij verwijst daarnaast nog naar artikel 5 van de wet overheidsopdrachten 2016 waaruit volgens haar volgt dat wanneer een ondernemer handelingen stelt die de normale mededingingsvoorwaarden kunnen vertekenen, de aanbesteder gehouden is de aanvraag tot deelneming en de offertes van deze ondernemer te weren, doch zonder dat zij deze bewering nader concretiseert en aannemelijk maakt dat er aanleiding was om toepassing te maken van artikel 5, § 2, 1°, van de wet overheidsopdrachten 2016. Evenmin maakt zij in het licht van het voorgaande aannemelijk dat de aanbestedende overheid te dezen over voldoende plausibele aanwijzingen beschikte om te besluiten dat de kandidaat of inschrijver handelingen zou hebben gesteld, overeenkomsten zou hebben gesloten of afspraken zou hebben gemaakt, die gericht zijn op vervalsing van de mededinging in de zin van artikel 5, § 1, tweede lid, en op grond waarvan de aanbestedende overheid tot het bestaan van een facultatieve uitsluitingsgrond in de zin van artikel 69, eerste lid, 4°, van de wet overheidsopdrachten 2016 had moeten besluiten.

14. Indien uit het administratief dossier blijkt dat wel degelijk is nagegaan of de inschrijvers zich niet in een toestand van uitsluiting bevinden en dat er daarbij geen bijzondere problemen zijn gerezen, lijkt **de formele motiveringsplicht niet te vereisen dat dit onderzoek *in extenso* wordt weergegeven in de bestreden beslissing. Het volstaat vanuit het oogpunt van de op de aanbestedende overheid rustende plicht om haar beslissing met redenen te omkleden, dat uit die beslissing blijkt – of minstens kan worden afgeleid – dat is nagegaan of de inschrijvers zich niet bevinden in een toestand van uitsluiting.**

Te dezen blijkt uit het administratief dossier dat reeds in het selectieverslag, dat in de selectiebeslissing wordt bijgevalen, werd vastgesteld dat voor beide geselecteerde kandidaten geen enkele uitsluitingsgrond van toepassing is.

Uit het gunningsverslag, dat in de bestreden gunningsbeslissing wordt bijgevalen, blijkt dat de verwerende partij de uitsluitingsgronden nogmaals heeft onderzocht in hoofde van de best gerangschikte inschrijver en heeft besloten dat de gekozen inschrijver niet valt onder een uitsluitingsgrond. Daarbij wordt ook vastgesteld dat de verklaring van de gekozen inschrijver dat hij niet valt onder een van de uitsluitingsgronden, waaronder de facultatieve uitsluitingsgronden, correct is.

De verzoekende partij toont niet aan dat, indien de aanbestedende overheid van oordeel is dat de gekozen inschrijver zich niet in een toestand van uitsluiting bevond, de formele motiveringsplicht vereist dat meer wordt toegelicht dan te dezen reeds is gedaan in het gunningsverslag.

15. Het eerste middel is niet ernstig.

2. BEOORDELING 2 : PRIJSNAZICHT EN PROCEDURE ABNORMALE PRIJS BEHOREN TOT DE UITSLUITENDE BEOORDELINGSBEVOEGDHEID VAN DE AANBESTEDER

25. In het algemeen prijsonderzoek bedoeld in artikel 35 van het koninklijk besluit plaatsing 2017 moet de aanbestedende overheid nagaan of de in de offertes aangeboden prijzen abnormaal lijken, met andere woorden of de ingediende offertes een aanwijzing bevatten dat deze abnormaal zouden kunnen zijn. Dat kan met name het geval zijn wanneer de in een offerte aangeboden prijs aanmerkelijk hoger of lager is dan de prijs van de andere offertes of dan de gebruikelijke marktprijs.

De aanbestedende overheid beschikt in het kader van het algemeen prijsonderzoek als bedoeld in artikel 35 van het koninklijk besluit plaatsing 2017 over een beoordelingsruimte om al dan niet over te gaan tot een bijzonder onderzoek naar abnormale prijzen, als bedoeld in artikel 36 van het voornoemde besluit.

De Raad van State mag, gesteld voor de toetsing van de beoordeling van de motieven van een aanbestedende overheid om prijzen al dan niet als abnormaal te beschouwen en om al dan niet een prijsverantwoording te vragen, zijn eigen beoordeling niet in de plaats stellen van die van het bestuur. Het komt aan de Raad van State enkel toe om desgevraagd na te gaan of de betrokken motieven van dat onderzoek naar behoren zijn bewezen en of de beoordeling van het bestuur met de vereiste zorgvuldigheid en binnen de perken van de redelijkheid is geschied.

In dit verband herinnert de Raad van State eraan dat indien een aanbestedende overheid in het kader van het algemeen prijs- en kostenonderzoek met toepassing van artikel 84 van de wet overheidsopdrachten 2016 en artikel 35 van het koninklijk besluit plaatsing 2017 tot de vaststelling komt dat er geen abnormale prijzen zijn, de formele motiveringsplicht niet vereist dat dit onderzoek *in extenso* wordt weergegeven in het gunningsverslag of in de bestreden beslissing.

Op grond van de materiële motiveringsplicht moet echter **wel uit het administratief dossier blijken dat de aanbestedende overheid een algemeen prijs- en kostenonderzoek heeft gevoerd**, onder meer dat zij de prijzen van elke offerte op zorgvuldige wijze heeft nagekeken. De motieven op grond waarvan zij alsdan van oordeel is dat de aangeboden prijzen niet abnormaal zijn, dienen uit het dossier te blijken.

26. Te dezen vermeldt het gunningsverslag dat de ingediende definitieve offertes, overeenkomstig artikel 35 van het koninklijk besluit plaatsing 2017, zijn onderworpen aan een prijs- of kostenonderzoek. **Het gunningsverslag vermeldt tevens dat uit het prijs- of kostenonderzoek blijkt dat er geen prijzen of kosten worden aangeboden die abnormaal laag of hoog lijken zodat geen van de inschrijvers onderworpen wordt aan een nadere prijs- of kostenbevraging.**

Dat de aanbestedende overheid een algemeen prijs- en kostenonderzoek heeft gevoerd met betrekking tot de ingediende definitieve offertes, vindt ook bevestiging in de vertrouwelijke stukken van het administratief dossier, die de Raad van State bij zijn onderzoek mag betrekken. Zo bevatten die stukken een 'Financiële analyse prijsoffertes Aqualiner B.V. en

Brabo-XO', waaruit blijkt dat de verwerende partij zowel de initiële als de definitieve offertes heeft onderworpen aan een prijs- en kostenonderzoek waarin de zogenaamde DRU-prijzen worden betrokken.

In zoverre de verzoekende partij aanvoert dat er geen prijsonderzoek zou zijn gevoerd, lijkt het middel aldus feitelijke grondslag te missen.

27. De verzoekende partij voert voorts aan dat de verwerende partij minstens geen zorgvuldig prijs- en kostenonderzoek heeft gevoerd, gelet op het significante prijsverschil tussen de offerte van de verzoekende partij, de huidige dienstverlener, en de offerte van de gekozen inschrijver. Zij stipt daarbij aan dat de prijs die door de tussenkommende partijen wordt geboden slechts 20 % hoger ligt dan de prijs die de verzoekende partij in 2017 heeft geboden, terwijl de kostencomponenten significant zouden zijn gestegen.

Met de verwerende partij en de tussenkommende partijen wordt op het eerste gezicht aangenomen dat dit gegeven niet noopt tot de vaststelling dat er sprake is van een schijnbaar abnormale prijs aangezien de verzoekende partij de enige inschrijver was bij de vorige procedure, de prijs van de tussenkommende partijen alsnog 20 % hoger ligt en het gaat om verschillende plaatsingsprocedures met verschillende opdrachtdocumenten waarbij onder meer de overname van de bestaande schepen in het kader van de voorliggende opdracht een lagere kost lijkt te impliceren.

Uit de voormelde financiële analyse blijkt bovendien dat de prijsopbouw van de offertes op systematische wijze werd onderzocht, waarbij de offertes ook ten opzichte van elkaar werden vergeleken. Met de verwerende partij lijkt op het eerste gezicht te kunnen worden aangenomen dat aan het verschil in prijs bijzondere aandacht is besteed en dat de verwerende partij niet zonder meer over dit verschil is heengestapt. Daarbij blijken in de voormelde financiële analyse ook een aantal verklaringen voor het prijsverschil te worden geboden, zoals de keuze van de verzoekende partij om een duurder leasingconcept te hanteren.

Daarenboven blijkt uit de vertrouwelijke stukken van het administratief dossier dat de Inspectie van Financiën een advies heeft uitgebracht waarin werd vastgesteld dat de raming niet significant afwijkt van de offerte van de gekozen inschrijver.

28. De Raad van State neemt vooralsnog dan ook aan dat de verwerende partij een zorgvuldig prijsonderzoek heeft gevoerd, waarvan de neerslag is terug te vinden in het gunningsverslag, dat in de bestreden beslissing wordt bijgevalen, en in het administratief dossier. Nu de verwerende partij tot de conclusie kwam dat de tussenkommende partijen geen abnormaal lijkende prijs aanboden, diende zij geen ruimere formele motivering in de bestreden beslissing zelf op te nemen. De door de verzoekende partij aangehaalde bepalingen en beginselen lijken derhalve niet te zijn geschonden.

29. Het derde middel is niet ernstig.

INFO

INDEXCIJFER VAN DE CONSUMPTIEPRIJZEN VAN DE MAAND JANUARI 2024

De Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie deelt mee dat het indexcijfer van de consumptieprijzen voor de maand januari 2024, 130.08 punten bedraagt, tegenover 129.45 punten in december 2023, hetgeen een stijging van 0.63 punt of 0.49 % betekent.

De gezondheidsindex, zoals bedoeld in de wet van 23 april 2015 (Belgisch Staatsblad van 27 april 2015), bedraagt 130.19 punten voor de maand januari 2024.

De afgevlakte gezondheidsindex zoals bedoeld in de wet van 23 april 2015 (Belgisch Staatsblad van 27 april 2015), bedraagt 126.56 punten voor de maand januari 2024.

ONS AANBOD VOOR INTERNE OPLEIDINGEN OP UW MAAT

ALL-IN TARIEVEN GEDURENDE HET ACADEMIEJAAR 2023. 2024

De opleidingen welke we op uw maat in uw instelling kunnen verzorgen, en dit zowel nederlandsstalig als franstalig vindt u terug op onze website : <https://www.caru-commv.be>
Voor al deze seminars voorzien we een **syllabus en power point** presentatie welke digitaal (gratis) ter beschikking worden geseld van de deelnemers.

De opgegeven prijzen blijven onveranderd van toepassing tijdens het volledige academiejaar 2023-2024.

Aanvragen voor deze sessies kunnen **bij eenvoudige mail** gericht worden aan info@caru-commv.be OF rudiclaeys@telenet.be met vermelding van de gewenste sessie en de vooropgestelde uitvoeringsperiode

De exacte uitvoeringsdata worden dan in gemeen overleg afgesproken.

U dient enkel uren passend lokaal te voorzien, wij zorgen voor laptop en beamer ter ondersteuning van de sessie

NOPG BESCHIKBARE HANDBOEKEN

HANDBOEK masterclass 2022 “ADMINISTRATIEF EENVOUDIGER STRUCTUREN VAN HET AANKOOPPROCES VIA INTERNE DELEGATIE ”

Voor de geïnteresseerden zijn **nog een paar exemplaren beschikbaar** van het handboek van masterclass 2022

Kostprijs : 30,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be IF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

HANDBOEK masterclass 2023 EERSTE DEEL “ VIJF JAAR PRAKTIJK TOEPASSING WOO CAPITA SELECTA”

AANSPRAKELIJKHEID MANDATARISSEN EN BESTUURDERS

VERPLICHTE RAMING

PRIJSNAZICHT EN ABNORMALE PRIJZEN

CONTRACTUELE BEPALINGEN BIJ ONDERAANNEMING

Kostprijs : 50,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be IF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

HANDBOEK masterclass 2023 TWEEDE DEEL “ VIJF JAAR PRAKTIJK TOEPASSING WOO SELECTIE EN GUNNINGCRITERIA”

Kostprijs : 50,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be IF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

MASTERTCLASS VOORJAAR 2024

MASTERCLASS 2024 DERDE DEEL :

“VIJF JAAR PRAKTIJKTOEPASSING VAN DE W.O.O. DE JUISTE KEUZE VAN GUNNINGWIJZE EN GUNNINGMETHODE EN HET GESTRUCTUREERD ONDERHANDELEN EN DEELOPDRACHTEN ”

Dinsdag 12 MAART 2024 Holiday Inn HASSELT

Donderdag 21 MAART 2024 VANDERVALK Ghelamco GENT

DAGINDELING CARU MASTERCLASS 2023 DEEL II

8u30 – 9u **Start meeting** met een gezond onthaal: versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap & smoothie volgens seizoen....

VOORMIDDAG : DE VERSCHILLENDE GUNNINGWIJZEN

9u-10u30 **Sessie 1 Praktische benadering van de standaard gunningwijzen**

10u30-10u45 **Koffiepauze** : Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap, smoothie volgens seizoen, fruitwater, vers fruit...

10u45 – 12u **Sessie 2 , praktische benadering van de uitzonderingsprocedures**

12u15 – 13u30 **warm en koud Buffet** en waaijer van nagerechten + frisdrank, water, koffie of thee

NAMIDDAG: DE GUNNINGMETHODES EN DE TOEPASSING EN ORGANISATIE VAN UW ONDERHANDELINGEN

13u30 – 15u **Sessie 3 het maken van de juiste keuze van gunningwijze en nadenken over de implementatie via een soepele gunningmethode met aandacht voor administratief eenvoudiger deelopdrachten**

15u- 15u15 **Koffiepauze** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap, smoothie volgens seizoen, fruitwater en gebakjes.

15u15 – 16u30 **Sessie 4 de mogelijke structuur van uw onderhandelingen, voorbereiding organisatie en omzetting in de praktijk**

16u30 - 17u **Afsluitende netwerking**

INSCHRIJVINGSFORMULIER

CARU MASTERCLASS 2024 DERDE DEEL :	
“VIJF JAAR PRAKTIJKTOEPASSING VAN DE W.O.O. DE JUISTE KEUZE VAN DE PLAATSINGSPROCEDURE EN DE VERSCHILLENDE METHODES VOOR EEN PERFORMANTE PLAATSING”	
DINSDAG 12 MAART 2024 HOLIDAY INN Kattegat 1 HASSELT	O
DONDERDAG 21 MAART 2024 VANDER VALK Akkerhage 10 GENT	O

te mailen aan rudiclaeys@telenet.be met vermelding Hasselt of Gent

GEGEVENS DEELNEMENDE ORGANISATIE

Maatschappelijke benaming :

Adres Maatschappelijke zetel

Ondernemingsnummer

CURSIST

Naam en voornaam:

Postcode en gemeente:

E-mail

FACTURATIEADRES:

Maatschappelijke benaming:

ondernemingnummer

Straat en nummer:

Postcode en gemeente:

Facturatie per e mail :

Het bestuur verbindt er zich toe het inschrijvingsgeld **ALL-IN** ten belope van 250,00 € te betalen binnen de dertig dagen na ontvangst van de factuur.

Gratis annulatie tot 1 maart 2024, na deze datum blijft het volledige bedrag verschuldigd

In het tarief zijn zowel uw deelname aan de studiedag , de catering , als het Handboek “ VIJF JAAR PRAKTIJKTOEPASSING VAN DE WET OVERHEIDSOPDRACHTEN” deel 3 GUNNINGWIJZEN EN GUNNINGMETHODES inbegrepen

datum,

handtekening,

functie

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1 STRUCTUUR VAN HET DERDE DEEL EN DOEL VAN DE REEKS VIJF JAAR

OVERHEIDSOPDRACHTENFOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

- 1.1 STRUCTUUR BOEK III VIJF JAAR OVERHEIDSOPDRACHTEN **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 1.2 INHOUD VAN HET DERDE DEEL **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 1.2 EEN AANTAL VASTSTELLINGEN VAN DE EUROPESE REKENKAMER **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 1.3 AANBEVELINGEN VAN DE REKENKAMER **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

HOOFDSTUK 2 HET OVERZICHT VAN DE GUNNINGWIJZEN ...FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

- 2.1 OVERZICHT VAN DE GUNNINGWIJZEN **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

HOOFDSTUK 3 DE STANDAARDPROCEDURESFOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

- 3.1 OPENBARE PROCEDURE **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 3.2 NIET-OPENBARE PROCEDURE **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

HOOFDSTUK 4 DE UITZONDERINGSPROCEDURESFOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

- 4.1 MEDEDINGINGSPROCEDURE MET ONDERHANDELING **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 4.2 CONCURRENTIE GERICHTE DIALOOG **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 4.3 INNOVATIE PARTNERSCHAP **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 4.4 DE VEREENVOUDIGDE ONDERHANDELINGSPROCEDURE MET VOORAFGAANDE BEKENDMAKING **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
 - 4.4.1 BEGRIP **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 4.5 DE ONDERHANDELINGSPROCEDURE ZONDER VOORAFGAANDE BEKENDMAKING **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 4.6 OPDRACHTEN VAN BEPERKTE WAARDE (AANVAARDE FACTUUR) **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 4.7 UITZONDERINGSREGELS VOOR EEN AANTAL SPECIFIEKE DIENSTEN **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- BIBLIOGRAFIE **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

HOOFDSTUK 5 DE VERSCHILLENDE GUNNINGMETHODES KENMERKEN EN TOEPASSING.....FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

- 5.1 INLEIDING **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 5.2 RAAMOVEREENKOMSTEN **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
 - 5.2.2 WETTELIJKE BASIS **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
 - 5.2.3 PROCEDUREVERLOOP **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 5.2 DYNAMISCHE AANKOOP SYSTEMEN **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 5.3 ELEKTRONISCHE VEILINGEN (E-AUCTION) **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

- 5.4 ELEKTRONISCHE CATALOGI **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 5.6 GECENTRALISEERDE AANKOOP ACTIVITEITEN EN AANKOOPCENTRALE **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 5.7 OCCASIONELE GEZAMENLIJKE OPDRACHTEN **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 5.8 PRIJSVRAGEN **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

HOOFDSTUK 6 KEUZE VOOR DE JUISTE PROCEDUREFOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

- 6.1 INLEIDENDE ANALYSE DOOR HET REKENHOF **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 6.2 KEUZE VAN DE JUISTE GUNNINGWIJZE **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 6.3 WIE BEPAALT DE KEUZE **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 6.4 GRONDSLAGEN VOOR DE KEUZE VAN DE GUNNINGWIJZE **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

HOOFDSTUK 7 ONDERHANDELEN BIJ OVERHEIDSOPDRACHTEN FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

- 7.1 INLEIDING: IS HET ONDERHANDELEN NOG EEN UITZPONDERING **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 7.2 ONDERHANDELINGSPLICHT? **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 7.3 ONDERHANDELINGSLIMETEN **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 7.4 DE TECHNIEK VAN HET ONDERHANDELEN **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 7.5 VERDUIDELIJING VIA DE PRINCIPES VIA RECHTSPRAAK **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

8 INCIDENTEN TIJDENS DE PLAATSINGPROCEDURES.....FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

- 8.1 VALKUILEN **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 8.2 VERDUIDELIJINGEN VIA DE RAAD VAN STATE **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**
- 8.3 RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VAN JUSTITIE **FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.**

INHOUDSTAFEL..... 235